

πιτώσι. Τη λένε ακόμα και «Ζούρπαπα» ή «Ζουρλόπαπα»...

Πασάδες και δεσποτάδες δοκίμασαν να θυγομετρήσουν το μαύρο τέλμα, με μεγάλα, στερεά σκοινιά, αλλά δεν το κατώρθωσαν, κι' αυτό ένισχύει το θρύλο των μαύρων κι' άπύθμενων νερών. Μέσ' στα νερά αυτά, όπως μάς εξηγεί ο βοσκός, υπάρχουν «ψάρια τριχωτά, με κάτι τρίχες μεγάλες, να τέτοιες!» και μάς δείχνει τις τρίχες των χεριών του, προσθέτοντας: «με το συμπάθειο»... Σ' όλ' αυτά μυρίζομαι κάποιιο θρύλο. 'Αλλά μονάχα άργότερα, όταν ξανακατεθήκαμε στον κάμπο, και φτάσαμε στο Κλοκοτό, άκουσα άπ' το στόμα του παπα του χωριού τον τραγικό θρύλο του Γαρδικιού...

Άλλοτε το Γαρδίκι — κατά το θρύλο πάντα — ήταν μια πόλις σημαντική, έδρα Έπισκοπής. Στη θέσι που σήμερα άνοιγεται ή άβυσσος, θρισκόταν ή δημόσια πλατεία, ή αγορά. Έκει μαζεύοταν όλος ο πληθυσμός τις μέρες των μεγάλων έορτών. Η γυναίκες χόρευαν, πιασμένες σε μεγάλο κύκλο, καθώς είνε ή συνήθεια του τόπου...

Ένας άπ' τους παπάδες είχε μια κόρη έξαισίας ώμορφιάς. Καθώς την είδε να χορεύη στην πλατεία με τις άλλες κοπέλλες, ντυμένες στα φλουριά, άναψε μέσα του πόθος άμαρτωλός... Πάει τότε ίσα στο Δεσπότη και του λέει πώς ήθελε να τον ρωτήση για κάποιο πράγμα που τον τυραννούσε...

— Κάποιος του λέει που έχει μέσ' στο περιβόλι του μιάν ώμορφη μηλιά, που κάνει μηλα νόστιμα κι' άφράτα, δεν έχει το δικαίωμα να τα μαζεύη μόνος και να τ' άπολαβαίνη πρώτος; "Η πρέπει, τάχα, να τ' αφήνη να δοκιμάζουν τη γλύκα τους οί ξένοι;...

Ο δεσπότης άνυποψίαστος του είπε ότι άσφαλώς ο νοικοκύρης έχει το δικαίωμα να δοκιμάζη πρώτος τα ώραία μηλα της μηλιάς του...

Τότε ο παπας δεν έχασε καιρό: Μια και δυο πήγε στην πλατεία, πήρε την κόρη του άπ' το χορό, την πήγε σπίτι κι' έκανε το φοβερό το έγκλημα!...

Άμέσως όμως, την ίδια στιγμή, όλ' ή πλατεία, μαζύ με το χορό, κι' όλόκληρη ή πόλις, θούλιαξαν και θάφτηκαν στη γή και μια μεγάλη άβυσσος άνοιξε στη θέσι τους! Μοναχά ή έκκλησία έμεινε άτράνταχτη στα χείλη του τρομαχτικού γκρεμνού...

Όσο για τα μαύρα τα νερά — μαύρα σαν τα ράσα του άμαρτωλού παπα — πολλές ποσάθειες, όπως είπα, έγιναν, άπό μέρους των κατοίκων, για να τα θυγομετρήσουν και για να τα σκεπάσουν με χώματα, αλλά όλες έγιναν του κάκου! Οί ντόπιοι πιστεύουν πώς το μαύρο τέλμα είνε δίχως πάτο...

Ο θρύλος άναφέρει πώς κάποτε φώναξαν έναν όνομαστό βουτηχτή κι' ότι εκείνος έπесе δυο φορές μέσ' στα νερά: 'Αλλά κι' αυτός δεν έκανε τίποτα, γιατί άγγιξε τα τριχωτά και τερατώδη ψάρια που ήσαν μέσα στο τέλμα και που πάρα λίγο να τον φάνε! Κι' αυτά τα ψάρια, με τις φοβερές τις τρίχες είνε οί παλιοί κάτοικοι του Γαρδικιού, — οί άφανισμένοι Γαρδικιώτες...»

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΧΩΡΙΣΜΟΣ

(Του Βύρωνος)

Κόρη γλυκειά, το φιλι που μουδωκες σε μια στιγμή τρέλλας, θα μείνη μέσα μου καθαρό κι' άμόλυντο, ως την ήμερα που θα μπορέσω να σου το επιστρέψω. Η τρυφερή μαυιά που μου ρίχνεις για χαιρετισμό, μπορεί στα μάτια μου μέσα να διαβάση πόσο ο έρωτάς μου είνε άγνός, σαν τον δικό σου. Δάκρυα — στ' όρκίζομαι — δεν θα θολώσουν έξ αιτίας μου τα ώραία σου μάτια.

— Δεν σου ζητώ κανένα ένθύμιο, που να μπορη μακρυά άπ' τα βλέμματα όλων, να το βλέπω και να με κάνη εύτυχισμένο. Τι να κάνη το ένθύμιο μια καρδιά που όλοι οί παλμοί της είνε για σένα;

Τη νύχτα, τη μέρα, στη συμφορά, στην εύτυχία, ή μαγεμένη αυτή καρδιά θα φυλάη στα βάθη της τον έρωτα που δεν της άφηκες να σου φανερώση, και γλυκά θ' άναστενάζη για σε!

ΣΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΟΥ ΠΗΓΑΣΟΥ ΟΙ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟΙ ΣΤΙΧΟΙ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

ΛΕΓΩ ΠΟΥ ΣΑΝ...

Λέγω που σαν τα κλώνια άνεμοδέρονται
όλη ή ψυχή του δέντρου κλαίει, θρηνεί...
Κι' άπό τις ρίζες τις θαθειές, άκράτητα,
του πόνου, άχάει στον κήπον ή φωνή.

Λέγω που σαν τα λούλουδα μαραίνονται
πενθει το λυγερό μισχάρι άθρό...
Μιλώντας για τη θλίψη την άβάσταχτη
γέρνει κι' αυτό στο χώμα θλιβερό...

Κι' όταν ή μια καρδιά που άγάπη χάρισε
στην άλλην, άπ' το ταίρι χωριστή,
λέγω πώς όλη ή πλάσι κλαίει κι' όδύρεται
και πνίγεται μέσ' στην καρδιάν αυτή.

ΠΑΟΛΑ ΣΕΤΣΙ

ΤΡΕΛΛΟΙ ΠΟΘΟΙ

Βαρέθηκα να λέω πώς είμαι 'γώ,
να νοιώθω το κορμί μου να με ζώνη
μα ή σάρκα ή θρωμερή, που με κυκλώνει,
στα νύχια της με κλεί θαρύν κι' άργό!...

Γιως θάθελα με κίνημα γυργό
να σπάσω με τη δύναμί μου μόνη
τη μαύρη φυλακή, που με στριμώνει
κι' έλεύθερος στο ζέφωτο να βγώ!

Να τρέξω άλαφροπτερούγος άγνάντια,
της λευτεριάς το μύρο να χορτάσω
τη νέα χρυσή ζωή, τα νέα διαμάντια.

Κι' όταν άπ' το παιγνίδι θ' άποστάσω
του σάρκινου κλουβιού μου την κατάντια
να δω, και να γελάσω, να γελάσω...

Σ ά μ ο ς

ΚΩΣΤΑΣ Ε. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

ΗΡΘΕΣ ΑΡΓΑ

Μου είπες να σε λησμονήσω
δε θέλεις πειά να σ' άγαπώ
κι' ο δόλιος δίχως να μιλήσω
δίχως παράπονο να πώ

"Εφυγα τότε άπό κοντά σου
με ραγισμένη την καρδιά
και γύρεψα να θρω μακρυά σου
στον πόνο μου παρηγοριά.

Μες στις ταβέρνες ξενοχτούσα
μ' ένα ποτήρι συντροφιά
να θρω παρηγοριά ζητούσα
μες στην ρετσίνα την ξανθειά.

Έπήρα άπό γαλανομάτας
τα χείλη, άμέτρητα φιλιά,
σε καστανής και μαυρομάτας
κοιμήθηκα την άγκαλιά.

Κι' έτσι περάσανε τα χρόνια
γυρεύοντας τη λησμονιά
κ' ήρθανε στα μαλλιά τα χιόνια
και στην καρδιά μου παγωνιά...

Τώρα τί θέλεις κ' ήρθες πίσω
και πονεμένη με κυττάς;
Θέλεις ξανά να σ' άγαπήσω;
Να σε σχωρέσω μου ζητάς;

Ήρθες άργά! τώρα έχουν σθύσει
όλα τα περασμένα πειά
και δεν μπορεί να ξαναζήση
ή πεθαμένη μου καρδιά.

Θιάκι—Μάης

ΦΩΤΗΣ ΠΑΞΙΝΟΣ